

4. Денищик О.І. Формування моральної культури як складової професійної підготовки майбутніх юристів. Автореф. дис. ... канд. пед. наук, спец.: 13.00.07 – теорія і методика виховання. – Тернопіль, 2010. – 22 с.
5. Малахов В. М. Етика: курс лекцій / В. А. Малахов. – Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – 214 с.
6. Makeєва О.М. Теоретико-методологічні засади формування правової культури майбутніх юристів / О.М. Makeєва // Юридичний вісник. - № 3(24). – 2012. – С.149-153.
7. Насіленко Л. Етичний складних комунікативної компетентності майбутніх юристів (в умовах педагогічного експерименту). Естетика і етика педагогічної дії. – 2015. – Вип. 9. – С. 60-69.
8. Савіщенко В.М. Педагогічні умови формування професійно значущих якостей майбутнього юриста в навчально-виховному процесі вищого навчального закладу: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Савіщенко Вікторія Миколаївна; Класичний приватний ун-т. – Запоріжжя, 2008. – 20 с.
9. Сливка С.С. Філософсько-правові проблеми професійної культури юриста: Автореф. дис... д-ра юрид. наук: 12.00.12 / Сливка Степан Степанович; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2002. – 32 с.
10. Скаун О.Ф. Юридична деонтологія / О.Ф Скаун. Підручник. перек. з рос. – Харків: Еспада, 2008. – 400 с.

Степан Лабудько
(Суми, Україна)

ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Нинішнє століття – це століття новітніх інформаційних технологій, наукових знань і глобальних проблем, що ставить перед сучасною освітою принципово нові задачі, пов'язані з підготовкою багатьох мільйонів людей до життя і діяльності в абсолютно нових умовах інформаційно-мобільного світу. Перш за все, це стосується впровадження в освітній процес сучасних методів і засобів навчання, вдосконалення й оновлення змісту навчальних програм з усіх предметів, підвищення ефективності навчання і підготовки всебічно розвинених здобувачів освіти в усіх навчальних закладах. Одним із засобів розв'язання поставленого завдання може стати використання новітніх інформаційних технологій, які значно підвищують ефективність роботи основних учасників процесу навчання – надавачів освітніх послуг та здобувачів освіти.

На допомогу організаторам освітнього процесу приходять такі інформаційні технології, що дозволяють створити для кожного здобувача освіти персональне освітнє середовище, забезпечують доступність до навчальних матеріалів незалежно від місцезнаходження і часу звернення. Такі системи називають хмаро-орієнтованими. Для сучасного освітнього середовища трендом є поступовий перехід до використання хмаро орієнтованих платформ постачання освітніх послуг і програмного забезпечення. Все це призводить до принципової зміни підходів до проектування, створення й організації інформаційно-освітнього середовища та об'єднання освітніх процесів у його структурі на базі єдиної платформи [6, с. 3].

Поява високотехнологічних освітніх платформ на основі хмарних технологій, використання послуг інформаційно-комунікаційних мереж, засобів віртуального і мобільного навчання є кроком уперед на шляху вирішення проблем доступності і якості освіти, що стають основними засадами створення і розвитку хмаро орієнтованого інформаційно-освітнього середовища. Тому на сьогоднішньому етапі розвитку суспільства порушене питання є надзвичайно актуальним.

Мета статті. З'ясувати, що таке інформаційно-освітнє середовище сучасного закладу освіти.

Виклад основного матеріалу. Як зазначає вітчизняна дослідниця С. Литвинова, сформувати необхідні навички та вміння можна тільки за допомогою застосування нових методів та елементів різних сучасних освітніх технологій на базі створеного інформаційного освітнього середовища, в якому визначальною стає інтеграція інформаційних та освітніх підходів до формування змісту освіти, добору методів і технологій навчання [6, с. 5].

Дослідженню проблем проектування, створення і впровадження інформаційно-освітнього середовища сучасного закладу освіти, розгляду технологій створення електронних курсів, контролю та оцінюванню знань здобувачів освіти приурочили свої дослідження зарубіжні та вітчизняні вчені: Г. Балл, В. Биков, Ю. Богачков, О. Григорова, В. Дейнеко, А. Кларк, Д. Кіган, В. Красношарпа, В. Кухаренко, С. Литвинова, М. Мур, О. Рибалко, Н. Сиротенко, О. Сорока, М. Томсон та інші [2; 5; 7].

Розглянемо, що таке інформаційно-освітнє середовище. На думку С. Литвинової, інформаційно-освітнє середовище (ІОС) – це штучно побудована система, структура і складові якої створюють необхідні умови для досягнення цілей освітнього процесу. Тобто, це система, у якій на інформаційному рівні задіяні та зв'язані між собою всі учасники освітнього процесу: адміністрація закладу, педагоги, ті хто навчаються, а також батьки та громадськість. Структура інформаційно-освітнього середовища визначає його внутрішню організацію, взаємозв'язок і взаємозалежність між його елементами. Його елементи виступають, з одного боку, як атрибути чи аспекти розгляду, що визначають змістовну й матеріальну наповненість, а з іншого –

як ресурси, що включаються в діяльність учасників освітнього процесу, набуваючи при цьому ознак навчальних засобів [6, с. 6].

На нашу думку, ІОС – це спеціально організоване середовище, спрямоване на: 1) придбання здобувачами освіти певних знань, умінь і навичок; 2) формування ключової (життєвої) компетентності; 3) забезпечення рівного доступу до освітнього процесу всіх його учасників. Таке середовище можна представити у вигляді структурної схеми (рис.1).

Рис. 1. Структура інформаційно-освітнього середовища закладу освіти

Створення інформаційно-освітнього середовища закладу освіти – тривалий і складний процес, який складається з декількох етапів: 1) масового освоєння інформаційно-комунікаційних технологій та технічних засобів; 2) створення комп'ютерних класів і автоматизованих робочих місць; 3) створення банку комп'ютерних програм та презентацій як освітнього значення, так і для управлінської діяльності закладу освіти; 4) створення баз даних; 5) активне впровадження нових інформаційних технологій в освітній процес та управління цим процесом.

Метою створення інформаційно-освітнього середовища закладу освіти є:

- створення інформаційних і телекомунікаційних систем для розвитку та удосконалення інформаційно-цифрової компетентності надавачів освітніх послуг, здобувачів освіти (студентів, учнів), а також батьків та громадськості;
- створення комп'ютерної інфраструктури навчального закладу;
- забезпечення інформаційно-методичного супроводу науково-педагогічних об'єднань педагогів різних спеціальностей;
- створення спільної матеріально-технічної та науково-методичної бази даних навчального закладу;
- супровід інформаційно-комунікаційної діяльності навчального закладу (сайт);
- використання комп'ютерних мереж (хмарних технологій) для організації навчальної діяльності здобувачів освіти та контролю їх навчальних досягнень;
- практичне засвоєння та застосування надавачами освітніх послуг та здобувачами освіти інформаційно-цифрової компетентності.

Створення інформаційно-освітнього середовища освітнього закладу включає сукупність технічних, програмних, телекомунікаційних і методичних засобів, що дозволяють застосовувати в освітньому процесі нові інформаційні технології і здійснювати збір, зберігання і обробку даних системи освіти.

Інформаційно-освітнє середовище здійснює підтримку освітнього процесу й автоматизацію управлінської діяльності, забезпечує ефективність освітнього процесу і будується на основі розвитку інформаційно-цифрової компетентності адміністрації, науково-педагогічних працівників (учителів) студентів (слухачів, учнів). Основною структурною одиницею ІОС є система управління освітньою діяльністю. Зазвичай, такі системи називають системами Е-навчання і вони мають дві складові: педагогічну та інформаційну. Педагогічні – це технології опосередкованого активного спілкування надавачів освітніх послуг із здобувачами освіти з використанням телекомунікаційного зв'язку та методики індивідуальної роботи навчаючих зі структурованим навчальним матеріалом, представленим в електронному вигляді. Інформаційні – це технології створення, передачі і збереження навчальних

матеріалів, організації та супроводу освітнього процесу Е-навчання за допомогою телекомунікаційних засобів зв'язку.

Як було сказано вище, Е-навчання передбачає створення і використання інформаційно-освітнього середовища, яке містить різні електронні джерела інформації: електронні навчальні курси (ЕНК); електронні підручники; віртуальні бібліотеки; бази даних освітніх ресурсів; веб-квести, призначені для реалізації цілей навчання; телекомунікаційні проекти; віртуальні матеріали методичних об'єднань учителів; телеконференції, форуми для вчителів і учнів; консультаційні віртуальні центри; наукові об'єднання здобувачів освіти тощо.

Одним із основних засобів Е-навчання є курси з навчальних предметів – електронні навчальні курси. Електронний навчальний курс – це інформаційна система, яка є достатньою для вивчення окремої навчальної дисципліни за допомогою опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому навчальному середовищі, що створене на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій [1, с. 37-38]. Технологічну схему розробки і створення ЕНК запропонував вітчизняний дослідник В. Кухаренко [2; 3; 5].

Сьогодні у світі існує достатня кількість інформаційно-освітніх систем для створення освітнього середовища закладу освіти та організації Е-навчання. Вони поділяються на дві великі категорії: з закритим кодом (комерційні); з відкритим кодом (поширюються безкоштовно). Вітчизняний досвід організації Е-навчання свідчить про те, що в Україні для створення інформаційно-освітніх середовищ найчастіше використовуються електронні системи Microsoft Office 365 і Google-class [1; 6; 7].

Висновки. Використання інформаційно-освітніх середовищ і сучасних технологій Е-навчання в освітньому процесі закладу освіти відкриває нові можливості та створює сприятливі умови для здобуття освіти суб'єктами не залежно від місця народження і майнового стану, робить навчання доступним для осіб з обмеженими можливостями.

Інформаційно-освітнє середовище закладу освіти – це інформаційна і телекомунікаційна система для розвитку та удосконалення інформаційно-цифрової компетентності надавачів освітніх послуг, здобувачів освіти (студентів, учнів), а також батьків та громадськості. ІОС закладу освіти: створює комп'ютерну інфраструктуру навчального закладу; забезпечує інформаційно-методичний супровід науково-педагогічних об'єднань педагогів різних спеціальностей; посилює матеріально-технічну та науково-методичну бази освітнього закладу; здійснює супровід інформаційно-комунікаційної діяльності навчального закладу (сайт, блоги тощо); дозволяє використовувати комп'ютерні мережі для організації освітньої діяльності здобувачів освіти та контролю їх навчальних досягнень; дає можливість практично засвоїти та застосувати надавачами освітніх послуг та здобувачами освіти інформаційно-цифрову компетентність.

Література:

1. Антощук С.В., Основи організації дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті / С.В. Антощук, В.О. Гравіт // Наукове видання. – К. НАПН України, – 2015. – 180 с.
2. Биков В.Ю. Технологія створення дистанційного курсу: Навчальний посібник / Биков В.Ю., Кухаренко В.М., Сиротенко Н.Г., Рибалко О.В., Богачков Ю.М. // За ред. В.Ю. Бикова, В.М. Кухаренка. – К.: Міленіум, 2008. – 324 с. http://dl.kharkiv.edu/file.php/1/Kuxarenko_PDF.pdf
3. Богачков Ю.М. Концепція проекту «Дистанційне навчання школярів» / Богачков Ю.М., Биков В.Ю., Красношарпа В.О., Кухаренко В.М., Пасіхов Ю.Я. // Інформаційні технології і засоби навчання № 5 (13). – К., – 2009. – Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/articles/krio/Bogachkov.pdf>
4. Вікіпедія. Електронне навчання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>
5. Вишнівський В.В. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів / Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. // Навчальний посібник. – Київ: ДУТ, – 2014. – 140 с.
6. Литвинова С.Г. Методика проектування та використання хмаро орієнтованого навчального середовища загальноосвітнього навчального закладу: методичні рекомендації / С.Г. Литвинова – Київ.: Компринт, 2015. – 280 с.
7. Триус Ю.В. Система електронного навчання ВНЗ на базі MOODLE: Методичний посібник / Ю. В. Триус, І. В. Герасименко, В. М. Франчук // За ред. Ю. В. Триуса. – Черкаси. – 220 с.

Ольга Лучанінова, Марія Романенко
(Дніпро, Україна)

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАСОБАМИ ТІМ-БІЛДІНГУ

Постановка проблеми. Нашій країні потрібні люди, які завдяки своїм лідерським якостям, високій компетентності, глибоким знанням своєї справи можуть згуртуватися у команди, обдумувати і втілювати в життя масштабні стратегії подолання державних проблем. Зі стін ЗВО будуть випускатися люди не тільки з міцною базою вищої освіти, а й ті, які володіють яскравими лідерськими якостями та вмінням працювати в команді. Готовий лідер, влаштувавшись у державні структури, громадські організації, не тільки зможе гідно